

ਉਸਨੂੰ ਮੁੜ ਕਿੱਦਾਂ ਲੱਭਣਾ ਹੈ? ਮੇਰੇ ਚਿੱਤ-ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਬੱਸ ਅਚਾਨਕ ਗੁੰਮਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾਂ।

ਕਿੱਧਰ ਉਮਰ ਤੁਰੀ ਜਾਂਦੀ ਐ, ਕਿੱਧਰ ਵਕਤ ਫਿਰੀ ਜਾਂਦੇ
ਇੱਕ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾਂ

ਤੈਨੂੰ ਲੱਗਦੈ! ਇਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੈਂ ਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਤੂੰ ਹੁੰਦਾ
ਆ ਤੂੰ ਵਸ ਲੈ! ਮੈਂ ਤਾਂ ਏਥੋਂ ਉੱਜੜਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾਂ

ਖਤ ਜੋ ਲਿਖਣੋਂ ਰਹਿ ਗਏ/ਰਣਧੀਰ

ਉਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ 'ਚ
ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਮਸਰੂਫ਼ ਸਾਂ
ਲਿਖ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਤੈਨੂੰ ਖਤ

ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਉਜਰ ਕੀਤਾ
ਕੋਈ ਬੋਲ ਬੋਲਾਂ
ਸ਼ਬਦ ਘੜਾਂ
ਪਰ
ਸ਼ਬਦ ਘੜਨ ਦੀ ਰੁੱਤੇ
ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਕੰਨ ਵਿਨ੍ਹਾਉਣ
ਗੋਰਖ ਦੇ ਟਿੱਲੇ
ਗਲੀ ਗਲੀ ਘੁੰਮਿਆ
ਭਟਕਿਆ
ਪਾਟੇ ਕੰਨ ਠੀਕ ਕਰਵਾਉਣ
ਜਾਂ ਮੁੰਦਰਾਂ ਦਾ ਮੇਚ ਕਰਵਾਉਣ
ਕੁਝ ਵੀ ਸੀ
ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਰੁਝਿਆ ਸਾਂ
ਇਸ਼ਕ ਨੂੰ ਜੋਗ ਬਨਾਉਣ
ਜੋਗ 'ਚੋਂ ਇਸ਼ਕ ਜਗਾਉਣ।

ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਜਦ ਜਾਗ ਖੁੱਲ੍ਹੀ
ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਮਸ਼ਕ ਸੀ
ਘਨੱਈਆ ਬਾਬਾ
ਪਿਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ
ਮੈਂ ਦੂਰ ਪਿਆ
ਦੋਸਤ ਦੁਸ਼ਮਣ ਗਿਣ ਰਿਹਾ ਸੀ
ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਜੋੜ ਘਟਾਉ 'ਚ
ਰੁਕ ਗਿਆ
ਮੇਰੇ ਖ਼ਤਾਂ ਦਾ ਕਾਰਵਾਂ।

ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ
ਵਕਤ ਬੀਤਦਾ ਗਿਆ
ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਕਿਵੇਂ
ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਘਸੀਟ ਲੈ ਆਇਆ
ਤੇਰੇ ਦਰ ਤੱਕ
ਚੌਂਕ ਗਿਆ ਰਸਤੇ ਦਾ ਜਾਹੋ ਜਲਾਲ ਵੇਖ
ਚੁੰਧਿਆਈਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ।

ਰਲ ਗਿਆ ਅੰਨ੍ਹੀ ਭੀੜ 'ਚ
ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਜੋ
ਕਿਤੇ ਮਕਾਨ ਨੂੰ ਢੇਰੀ ਕਰਨ
ਕਿਤੇ ਅਬਲਾ ਦੀ ਪੱਤ ਰੋਲਣ
ਕਿਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਯਤੀਮ ਕਰਨ
ਮੇਰਾ ਕਸੂਰ ਬਸ ਏਨਾ ਸੀ
ਕਿ ਤੁਰ ਪਿਆ ਭੀੜ ਨਾਲ ਮੈਂ
ਨਹੀਂ ਓਦੋਂ
ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਖਦਾ ਤੈਨੂੰ ਖ਼ਤ।

ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰ ਆ ਕੇ
ਦਮ ਮਾਰਦਿਆਂ ਸੋਚਿਆ
ਹੁਣ ਹੈ ਸਹੀ ਮੌਕਾ
ਸ਼ਬਦ ਚਿਤਰਨ ਦਾ

ਅਚਾਨਕ ਵੇਖਦੇ ਹੀ ਵੇਖਦੇ
ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਗਲੇ ਦਾ ਟਾਇਰ ਹੋ ਗਏ
ਧੂ ਧੂ ਕਰਦੇ ਧੁਖ ਗਏ
ਮੇਰੇ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਬੰਦਿਆਂ
ਸ਼ਬਦ ਖੋਹ ਦਿੱਤੇ।

ਤੇਰਾ ਗ਼ਿਲਾ ਸਿਰ ਮੱਥੇ
ਮੈਨੂੰ ਮਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰੀਂ
ਉਮੀਦ ਕਰਦਾਂ
ਸਦੀ ਦੇ ਏਸ ਵਰ੍ਹੇ
ਲਿਖ ਸਕੂੰਗਾ ਤੈਨੂੰ ਉਹ
ਖ਼ਤ ਜੋ ਲਿਖਣੋਂ ਰਹਿ ਗਏ।

ਬਚੇ ਰਹੀਏ

ਜਦ ਉਹ ਬੋਲਦਾ ਹੈ
ਤਾਂ ਸੁੰਨ ਪਸਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਜੰਗਲ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ
ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਮਾਸੂਮ ਹਿਰਨ
ਤੜਪ ਨਾਲ ਚੀਕੇ

ਬੜੀ ਬਾਰੀਕ ਸੁਰ 'ਚ
ਉਹ ਤਕਰੀਰ ਕਰਦਾ
ਏਨੀ ਬਾਰੀਕ
ਕਿ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਆਦਮੀ ਦਾ ਸਿਰ
ਸਦਾ ਲਈ ਹਵਾ 'ਚ ਫੁੱਟਬਾਲ ਬਣ ਤੈਰਨ ਲੱਗਦਾ
ਤੈਰਦੇ ਸਿਰ ਨਾਲ
ਖੇਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਗੋਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਬਚੇ ਹੋਏ ਸਿਰ ਵਾਲਾ
ਆਦਮੀ ਦੱਸ ਸਕਦਾ

ਭੁੱਖ-ਦੁੱਖ
ਵੀਲ ਚੇਅਰ ਤੇ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਦੱਸ ਸਕਦਾ
'ਅਗਲੇ ਮੌੜ ਤੇ ਕਿਥੇ ਕੁ ਹੈ ਕਰਿਆਨੇ ਦੀ ਦੁਕਾਨ
ਕਿਥੇ ਹੈ ਸੱਜਣ ਦਾ ਘਰ
ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਕੋਈ ਖ਼ਤ
ਪੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ
ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ
ਏਨੇ ਭੀੜ ਭੜੱਕੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵੀ
ਆਪਣੇ ਬੇਗਾਨੇ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਸਕਦਾ

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਚੁਫੇਰੇ ਫੈਲਿਆ ਹੈ
ਹਨੇਰਾ ਹੀ ਹਨੇਰਾ
ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ
ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਡੂੰਘੇ ਗਿਰੀਏ
ਬਚਿਆ ਰਹੇ ਸਿਰ
ਛੁੱਟਬਾਲ ਹੋਣ ਤੋਂ

ਬੜਾ ਔਖਾ

ਇਹ ਬੜਾ ਔਖਾ
ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਹਰ ਗੀਤ ਲਈ
ਕੰਨ ਬਣੋ
ਜਾਂ ਹਰ ਧੁਨ 'ਤੇ ਥਿਰਕੋ

ਔਖਾ ਬਹੁਤ ਹੈ
ਬੜੀ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਨਾਲ
ਬੋਲ ਸਕੋ
ਕੰਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਸੁਣ ਸਮਝ ਸਕੋ
ਜੇ ਔਖਾ ਅਰਥ ਕਰਨਾ
ਬੱਚੇ ਦੀ ਹਰ ਕਿਲਕਾਰੀ ਦਾ

ਤਾਂ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਬਣਦਾ-
ਹਰ ਚੁੱਪ ਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਦਾ
ਜਿੱਥੋਂ ਕਵਿਤਾ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਤੋਰਦੀ ਹੈ

ਰੋਣ ਤੋਂ ਹੱਸਣ ਤੱਕ/ਸੰਦੀਪ

ਸਹਿਜ ਹੈ ਰੋਣਾ ਇਨਸਾਨ ਲਈ
ਬੱਚਾ ਜੰਮਦੇ ਹੀ ਰੋ ਲੈਂਦਾ
ਪਤਾ ਨਹੀਂ,
ਕੀ-ਕੀ ਸਿੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੱਸਣ ਲਈ?

ਬੱਚਾ ਰੋ ਲੈਂਦੇ ਬਿਨਾਂ ਹੰਝੂਆਂ ਤੋਂ
ਕੀ ਹੱਸਣ ਲਈ ਵੀ,
ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਸੰਭਵ ਹੈ?
ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦੁੱਖ ਤੋਂ ਹੱਸਣਾ

ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਅਣਸੁਲਝਿਆ ਹੈ ਹਾਲੇ
ਇਹ ਕਿਨਾਰੇ ਉੱਤੇ ਪੁੱਜੀ ਲਹਿਰ
ਹੱਸ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਰੋ ਰਹੀ
ਜਾਂ ਹੈ ਕੋਈ
ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਕੋਈ ਅਵਸਥਾ

ਬੱਚਾ ਜਨਮ ਲੈਂਦਾ ਜਦੋਂ
ਕੰਢੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ?
ਜਾਂ ਡੁੱਬ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਸਾਗਰ ਅੰਦਰ?
ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਪੁੱਛੋ ਤਾਂ ਹੱਸਦਾ ਇਸ ਸਵਾਲ ਤੇ
ਕਿਸੇ ਸਰੀਰ ਬੁੱਢੇ ਤੋਂ ਪੁੱਛੋ
ਤਾਂ ਉਹ ਚੁੱਪ ਅੰਦਰ ਘੁਲ ਜਾਂਦਾ

ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਰੋਣ ਦੇ ਸਬਕ ਤੋਂ
ਅੰਤਲੇ ਰੋਣ ਦੇ ਸਬਕ ਤੱਕ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਅੰਦਰ